

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до деяких статей Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей обчислення строків досудового розслідування в умовах воєнного стану»
(реєстр. № 9314-3 від 02.06.2023 р.)*

Метою законопроекту визначено «припинення обчислення перебігу строків досудового розслідування у кримінальних провадженнях щодо злочинів проти законів та звичаїв війни (проти людяності), передбачених статтями 437–439 та ч. 1 статті 442 КК України, відомості про які внесені до ЄРДР та в яких жодній особі не було повідомлено про підозру як в період дії воєнного стану, так і після його закінчення».

Законопроект є альтернативним до проектів законів реєстр. № 9314, № 9314-1, № 9314-2.

Підтримуючи оптимізацію кримінального провадження з урахуванням об'єктивних можливостей його вчасного здійснення в умовах воєнного стану, вважаємо за доцільне зазначити таке.

Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 24 лютого 2022 року «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», через початок військового вторгнення Російської Федерації на територію України в державі був введений воєнний стан, який продовжується й нині.

До Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) введений Розділ IX-1 «Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану» і згідно з частиною восьмою статті 615 цього розділу «у кримінальних провадженнях, в яких жодній особі не було повідомлено про підозру на дату введення воєнного стану, строк від зазначеної дати до дати припинення чи скасування воєнного стану не зараховується до загальних строків, передбачених статтею 219 цього Кодексу». Таке унормування, як показує практика, дійсно не враховує випадки початку кримінальних проваджень під час дії воєнного стану (внесення даних до ЄРДР після 24.02.2022 р.) і тому потребує корегування.

Проте, погоджуючись із тим, що проведення досудового розслідування у кримінальному провадженні в умовах дії воєнного стану має певну специфіку, обумовлену об'єктивними факторами, слід вказати на ймовірність ризиків зловживання такими обставинами в регіонах, далеких від воєнних дій, що може призводити до порушення прав потерпілих і невиконання завдань кримінального провадження.

Пропоноване правило щодо обрахування (необрахування) строку кримінального провадження в умовах воєнного стану доцільно застосовувати при реальній відсутності об'єктивної можливості виконати відповідні процесуальні дії, спрямовані на встановлення підозрюваного й повідомлення йому про підозру. Саме ці обставини є ключовими в застосуванні специфіки обрахування процесуальних строків.

Нормотворча конструкція, відповідно до якої «строк досудового розслідування, передбачений частиною другою статті 219 цього Кодексу, не обчислюється у кримінальних провадженнях щодо злочинів, передбачених статтями 437–439, частиною першою статті 442 Кримінального кодексу України» (зміни до статті 219 КПК України), закріплює правило, що в усіх кримінальних провадженнях, незалежно від повідомлення про підозру та від оголошення воєнного (надзвичайного) стану, не застосовуються загальні правила обрахування процесуальних строків, визначені у статті 219 КПК України. Це порушує належну правову процедуру кримінального провадження й не забезпечує виконання завдань кримінального провадження, створює колізію із пропонованою частиною восьмою статті 615 КПК України.

Некоректним є і вжиття в тексті статті 219 КПК України термінологічного ряду «... строки ... встановлені статтею 219 цього Кодексу ...» – за необхідності вживаються словосполучення «цією статтею», «у цій статті».

У частині восьмій статті 615 КПК України пропонується передбачити, що «у кримінальних провадженнях щодо злочинів, передбачених статтями 437–439, частиною першою статті 442 Кримінального кодексу України, в яких жодній особі не було повідомлено про підозру на день введення та в період дії воєнного стану, загальні строки досудового розслідування, передбачені частиною другою статті 219 цього Кодексу, не обчислюються» – тобто вже встановлюються умови: режим воєнного стану і неповідомлення особі про підозру. Водночас, пропонована конструкція не встановлює часові межі, в яких такі процесуальні строки не обраховуються, що створює правову невизначеність – ніби в таких провадженнях строки взагалі не обчислюються. При конструюванні цієї норми потрібно, на нашу думку, враховувати те, що: (а) стаття 219 КПК України встановлює *правила*, за якими обчислюються процесуальні строки досудового розслідування і які зумовлюються певними моментами та умовами (зокрема, і повідомленням про підозру); (б) строк, обчислений за правилами статті 219 КПК України, вважається обрахованим (частина сьома статті 219 КПК України).

У зв'язку з наведеним, вважаємо, що положення частини восьмої статті 615 КПК України можуть бути викладені в такій редакції: «З моменту введення воєнного стану у кримінальних провадженнях, в яких відсутня об'єктивна можливість жодній особі повідомити про підозру, загальні строки, передбачені статтею 219 цього Кодексу, не обраховуються до дати припинення чи скасування воєнного стану».

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

*Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.